

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗ ΥΠΟΥΡΓΟΥ**

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΘΕΜΑ: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΝΕΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ Γ' ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 91/271/ΕΟΚ

- Σχετ.: α) Η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1991 για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων
β) Η υπ. αριθ. 5673/400/1997 ΚΥΑ «Μέτρα και όροι για την επεξεργασία αστικών λυμάτων» (Β' 192) που εκδόθηκε σε συμμόρφωση με την οδηγία 91/271/ΕΟΚ και τροποποιήθηκε με τις υπ. αριθ. 19661/1982/1999 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 1811) και υπ. αριθ. 48392/939/2002 ΚΥΑ (Β' 405), όπως ισχύουν.
γ) Την από 18/12/2017 Επιτελική Προγραμματική Σύμβαση για τη «Μελέτη, Κατασκευή και λειτουργία των Έργων Διαχείρισης Λυμάτων των Οικισμών Γ' Προτεραιότητας στην Ελλάδα»
δ) Η υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΥ/46628/6843/2018 ΚΥΑ «Σύσταση και συγκρότηση Ομάδας Διοίκησης Έργου - Τεχνικής Γραμματείας Λυμάτων»(ΦΕΚ Υ.Ο.Δ.Δ.421)
ε) Το «Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Λυμάτων οικισμών Γ' προτεραιότητας», το οποίο χρηματοδοτήθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εγκρίθηκε από την Επιτροπή Καθοδήγησης της Επιτελικής Προγραμματικής Σύμβασης
στ) Η προτεινόμενη μεθοδολογία αναγνώρισης των οικισμών Γ' Προτεραιότητας, η οποία εγκρίθηκε κατά την 3^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Καθοδήγησης (1.11.2018)
ζ) Οι Αποφάσεις της Επιτροπής Καθοδήγησης κατά τις συνεδριάσεις στις 07.02.18, 02.08.18 και 01.11.18, όπου εγκρίθηκαν τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια για τις 13 Περιφέρειες
η) Το καθοδηγητικό κείμενο της Ε.Ε. αναφορικά με την εφαρμογή της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ "Terms and definitions of the Urban Waste Water Treatment Directive 91/271/EEC (2007)

Η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ (εφεξής η Οδηγία) (α σχετικό) έχει ως βασικό στόχο την προστασία του περιβάλλοντος από τη ρύπανση που προκαλείται από τη μη ορθολογική διαχείριση αστικών λυμάτων. Στο πλαίσιο της εφαρμογής των διατάξεων της ανωτέρω Οδηγίας, καθώς και των όσων προβλέπονται στη (β) σχετική ΚΥΑ, με την οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο, είναι απαραίτητη η αναγνώριση των οικισμών που εμπίπτουν στις διατάξεις της. Οι αναγνωρισμένοι οικισμοί αποτελούν τη βασική παράμετρο αναφοράς της Οδηγίας και συνδέονται άμεσα με τις υποχρεώσεις της χώρας και την αναγκαιότητα υλοποίησης των υποδομών συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων σε αυτούς.

Οι διατάξεις της Οδηγίας ορίζουν την ελάχιστη αναγκαία τεχνική υποδομή σε δίκτυα αποχέτευσης και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων που πρέπει να διαθέτουν οι οικισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατηγοριοποιώντας τους ανάλογα με τον ισοδύναμο πληθυσμό και τον αποδέκτη των επεξεργασμένων λυμάτων. Διαχρονικά οι οικισμοί της χώρας που εμπίπτουν στην Οδηγία διακρίνονται βάσει της χρονικής προθεσμίας για την υλοποίηση των απαιτούμενων έργων σε τρεις κατηγορίες:

- **Οικισμοί Α' προτεραιότητας** : με ισοδύναμο πληθυσμό άνω των 10.000 ι.κ. σε ευαίσθητο αποδέκτη
- **Οικισμοί Β' προτεραιότητας**: με ισοδύναμο πληθυσμό άνω των 15.000 ι.κ. σε κανονικό αποδέκτη
- **Οικισμοί Γ' Προτεραιότητας**: με ισοδύναμο πληθυσμό μεταξύ 2.000 και 10.000 ι.κ. σε κανονικό και ευαίσθητο αποδέκτη και 10.000 έως 15.000 σε κανονικό αποδέκτη

Δεδομένου ότι η πλήρης συμμόρφωση της Ελλάδας με τις απαιτήσεις και το χρονοδιάγραμμα της Οδηγίας παρουσιάζει καθυστέρηση κυρίως στους μικρότερους οικισμούς (Γ' Προτεραιότητας) εκπονήθηκε «Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Λυμάτων οικισμών Γ' προτεραιότητας». Το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο στηρίχθηκε σε σχετική εμπειρογνωμοσύνη, η οποία χρηματοδοτήθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το Εθνικό Σχέδιο αποτελείται από δεκατρία (13) Περιφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια, τα οποία οριστικοποιήθηκαν και εγκρίθηκαν από την Επιτροπή Καθοδήγησης της Επιτελικής Προγραμματικής Σύμβασης.

Με την παρούσα εγκύκλιο ρυθμίζεται η διαδικασία αναγνώρισης και χαρακτηρισμού των νέων οικισμών Γ' προτεραιότητας, λαμβάνοντας υπόψη το μεθοδολογικό εργαλείο που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο εκπόνησης της εμπειρογνωμοσύνης για το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο. Μέσω της διαδικασίας αυτής:

- Αναγνωρίζονται οι νέοι οικισμοί Γ' προτεραιότητας στους οποίους εφαρμόζονται οι θεσμικές υποχρεώσεις υλοποίησης έργων, επιτρέποντας τον έγκαιρο προγραμματισμό σε σχέση με τις χρηματοδοτικές ανάγκες και απαιτήσεις των υποχρεώσεων αυτών.
- Ενισχύεται και εξελίσσεται η υφιστάμενη διαδικασία αναγνώρισης οικισμών Γ' προτεραιότητας, καθώς βασίζεται σε εθνικά στατιστικά στοιχεία, συναξιολογώντας περιβαλλοντικές και τεχνικοοικονομικές παραμέτρους.
- Τίθεται σταθερή χρονική βάση εφαρμογής της, θέτοντας ως χρονικό διάστημα τη δεκαετία, ακολουθώντας την επικαιροποίηση των εθνικών πληθυσμιακών δεδομένων και τα στοιχεία της 10ετούς Ελληνικής Απογραφής του πληθυσμού.

Η εφαρμογή της μεθοδολογικής προσέγγισης για τον προσδιορισμό των νέων οικισμών προτεραιότητας Γ' περιλαμβάνει τα ακόλουθα έξι βήματα.

Βήμα 1 : Το πρώτο βήμα σχετίζεται με τον προσδιορισμό του παραγόμενου φορτίου των οικισμών, που ακολουθείται από την ερμηνεία του όρου επαρκώς συγκεντρωμένη περιοχή του οικισμού. Χρησιμοποιείται το κριτήριο της «οικονομικής προσιτότητας», το οποίο έχει προσδιορίσει τον ελάχιστο μόνιμο πληθυσμό προκειμένου να εξεταστεί ο οικισμός για τον χαρακτηρισμό του. Καταγράφονται (για να εξεταστούν στα επόμενα βήματα) όλοι οι οικισμοί της χώρας που έχουν μόνιμο πληθυσμό απογραφής ΕΛΣΤΑΤ ίσο ή μεγαλύτερο των 1.200 κ. Οικισμός με μικρότερο μόνιμο πληθυσμό δεν εξετάζεται περαιτέρω.

Βήμα 2 : Υπολογίζεται ο εποχικός πληθυσμός αιχμής του οικισμού λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό δευτερευουσών και παραθεριστικών κατοικιών, το μέγιστο ποσοστό πληρότητας και τον αριθμό ατόμων ανά κατοικία.

Βήμα 3 : Υπολογίζονται οι κλίνες που αντιστοιχούν στον οικισμό και στη συνέχεια ο πληθυσμός αιχμής των τουριστών σύμφωνα με τον αριθμό διαθέσιμων κλινών και το μέγιστο ποσοστό πληρότητας.

Βήμα 4 : Αθροίζεται το σύνολο των ανωτέρω ανά οικισμό (μόνιμος πληθυσμός απογραφής + εποχικός πληθυσμός αιχμής +πληθυσμός αιχμής τουριστών) προκειμένου να υπολογιστεί ο ισοδύναμος πληθυσμός αιχμής και εξετάζονται περαιτέρω όλοι οι οικισμοί με παραγόμενο φορτίο άνω των 2.000 κατοίκων ισοδύναμου πληθυσμού.

Βήμα 5 : Υπολογίζεται η πυκνότητα ισοδύναμου πληθυσμού εντός του οικισμού διαιρώντας το αποτέλεσμα του βήματος 4 (ισοδύναμος πληθυσμός αιχμής) με την έκταση σε εκτάρια της «επαρκώς συγκεντρωμένης περιοχής» του οικισμού και υπολογίζεται η πυκνότητα (ισοδύναμου) πληθυσμού.

Βήμα 6 : Εξετάζεται αν ο οικισμός βρίσκεται σε περιβαλλοντικά ευαίσθητη περιοχή. Ως ευαίσθητη περιοχή χαρακτηρίζεται η λεκάνη απορροής των επιφανειακών υδατικών συστημάτων που χρησιμοποιούνται για την άντληση ύδατος για ανθρώπινη κατανάλωση, όπως αυτές αναγνωρίζονται στο πλαίσιο εφαρμογής των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμού, καθώς και η λεκάνη απορροής των χαρακτηρισμένων ως ευαίσθητων περιοχών σύμφωνα με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ. Οικισμοί που εμφανίζουν τις ανωτέρω περιβαλλοντικές ιδιαιτερότητες εξετάζονται με κριτήριο ελάχιστης πυκνότητας πληθυσμού τους 20 ι.π./ εκτάριο. Διαφορετικά ως ελάχιστο όριο πυκνότητας πληθυσμού λαμβάνονται οι 40 ι.κ./εκτάριο.

Οι οικισμοί με πληθυσμό αιχμής άνω των 2.000 ι.κ. που εκπληρώνουν το κριτήριο της ελάχιστης πυκνότητας χαρακτηρίζονται ως νέοι οικισμοί Γ' προτεραιότητας.

Η μεθοδολογία εφαρμόστηκε πρώτη φορά στο πλαίσιο του έργου "Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Λυμάτων οικισμών Γ' προτεραιότητας" και θα εφαρμόζεται μελλοντικά από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων. Ειδικότερα, θα ακολουθείται η ανά δεκαετία εφαρμογή της μεθοδολογίας για όλους τους οικισμούς, λαμβάνοντας υπόψη την επικαιροποίηση και δημοσιοποίηση των πληθυσμιακών και άλλων δεδομένων της Εθνικής Απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ. Η ΕΓΥ, που αποτελεί τον αρμόδιο εθνικό φορέα παρακολούθησης και εφαρμογής της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ, θα καταρτίζει εν συνεχεία το πρόγραμμα εφαρμογής της εν λόγω Οδηγίας, αναγνωρίζοντας τις εθνικές υποχρεώσεις, ενώ παράλληλα θα ελέγχει και θα παρακολουθεί την πρόοδο της συμμόρφωσης με την Οδηγία. Τα αποτελέσματα της εφαρμογής θα αποτελούν τον εθνικό στρατηγικό οδικό χάρτη υλοποίησης των απαιτούμενων έργων και θα κοινοποιούνται προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε εφαρμογή του άρθρου 17 της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ.

Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων, στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, δύναται επίσης να ελέγξει τους ήδη αναγνωρισμένους οικισμούς και να προβεί σε πράξη αποχαρακτηρισμού τους από οικισμούς Γ' προτεραιότητας, σε περίπτωση που ο ισοδύναμος πληθυσμός δεν πληροί το όριο των 2.000 ι.κ. Ο αποχαρακτηρισμός αυτός δεν θα επηρεάζει την ολοκλήρωση των ήδη δρομολογημένων έργων και την ευθύνη παρακολούθησης της ορθής λειτουργίας των έργων από την ΕΓΥ.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ